

STRIDEN PÅ STANGHELLE 1940 SETT MED TYSKE ØYNE

August Brinkmann jr.

August Brinkmann jr. 1912-1992

August Brinkmann jr. er født i Bergen 1912, cand. mag. 1937 og Mag. scient. 1939 i zoologi med parasitologi som speciale. Dr. philos. 1952 og professor ved Universitet i Bergen siden 1954.

Deltok i stridene på Vestlandet fra Trengereid til Voss 1940 (Kp. 2/I.I.R.9). Utskr. off. F. San. (London) 1943. Gjennomgikk flere britiske og amerikanske sanitets- og spesialkurs relevante for felthygiene. Tjeneste UK 1943—44 og Finnmarken (FHE/DKF 1944—45). Tilsatt som utsk. major F. San. siden 1958. Formann Bergens Militærforening 1971-73.

Artikkelen er henta frå Norsk Militært Tidsskrift av 1976.

Fra mai 1940 til august 1941 utga det tyske infanterikompani nr. 193 (von Beeren) sitt eget ukeblad «Nordland Echo» på Voss. Her finner vi en rekke deltakerberetninger om regimentets engasjement av norske styrker som i 1940 forsvarte adgangene til Voss. Beretningene har en viss lokal militærhistorisk interesse, da ikke minst for vårt eget I.R.9.

I nr. 5 av dette blad (2.2.41) har Leutnant B. Maué (Kp. 6/II/ I.R. 193) gitt sin beretning med skisse om det tyske angrep på de norske forsvarsstillinger ved Stanghelle og inntakelsen av disse — «Die «6» bricht starksten Widerstand bel Stanghelle».

Hauptmann Frederich Strøter ¹

Beretningen gies her i min oversettelse med tyske grader/betegnelser i samsvar med gjellende norske og med egne kommentarer innskutte. Disse siste bygger dels på gen.maj. W. Hansteens «Operasjonene til lands på Vestlandet etc.» (Gyldendal 1971), dels på egne opptegnelser om slik jeg opplevde striden og supplert med opplysninger innhentet i mai 1959 da jeg adjungerte gen.maj. Backer under hans orienteringsekskursjoner til de aktuelle fektingsområder.

Innledningsvis trenges en viss bakgrunnsorientering. Det tyske infanteri-regimentet var en freds administrasjon såvell som en stridsenhet, nærmest å sammenlikne med et oppsatt norsk KR. Foruten Stab omfattet det I, II og III Bataljon, hver a' 4 kompanier fortløpende nummererte 1-12 innen regimentet. Bataljonens fjerde kompani

(henholdsvis Kp. 4, 8 og 12) dets støttekompani oppsatt med mitraljøser og tunge bombekastere. Innen regimentet antes forøvrig to selvstendige kompanier, Kp.13 (Reg. Art.) og Kp. 14 (Panservern).

Den tyske framrykkning langs Bergensbanen fra Trengereid mot Voss ble av 69. Inf. Div. (gen.maj.Tittel) pålagt III/I.R.193 (maj.W. Klein). Majoren disponerte imidlertid hertil ikke sin hele bataljon. Han manglet sitt Kp. 10, men fikk som erstatning fra regimentet underlagt seg Kp. 6/II. Forøvrig hadde han måttet avgi sitt Kp. 11, samt deler av Kp. 12 (2 mitr.tr. og I lag tung Bbk.) for operasjoner mot Tysse/Nordheimsund under annen ledelse (maj. Kramer). Hans operative styrke var dermed innskrenket til Kp. 6, Kp. 9 samt gjenværende enheter av Kp. 12 (2 mitr.tr. og I lag tunge Bbk.). Fra sjøsiden fikk han imidlertid sterk støtte av en armert tråler «Boot 18», senere erstattet med en mindre armert fiskekutter «Boot 88».

Den første forsøksvise framrykkning ble foretatt av Kp. 9 den 20. april om morgenen. Den var mislykket og Kp. 9 måtte med følelig tap trekke seg tilbake til Trengereid i påvente av forsterkninger. Framrykkningen ble gjenopptatt den 22. april, og da under maj. Klein's direkte ledelse. Vi skal her ikke følge hele framrykkningen over Stavenesli, Boge og Vaksdal, men bare omtale striden på Stanghelle.

¹ Frederich Strøter f. 17.4.1894. Falt ved Smolensk i 1944. Over hans venstre skulder sees Lt. B. Mauer, hvis beretning nærværende artikkel bygger på.

Kaptein Invald Magne Lunde²

Den 23. april, i herlig vårvær, avanserte Kp. 6 (kaptein F. Streter) langs jernbanelinjen fra Vaksdal mot Stanghelle. Kp. 9 lå i reserve på Vaksdal, men bataljonssjefen med sin stab fulgte operasjonene fra sjøsiden ombord i «Boot 88».

Om nødvendig kunne også den gripe inn, likeledes tyske våpen fra Osterøy-siden. Begge grep også tidvis inn i striden — ubehagelig nok — men uten særlig resultat. På Stanghelle lå Kp. 2/1.I.R.9 (kaptein I. M. Lunde) i forsvar med forreste observasjonspost - fire mann - ved søndre åpning av tunnelen som førte fra Stanghelle mot Vaksdal. Ca. kl. 1600 fikk Kp. 6's spiss kontakt med denne norske forpost, som straks etter skuddveksling over jernbanetelefonen meldte til Stanghelle om fiendens innpåkarsj. Alarmen gikk og alle stillinger ble besatte. Kort etter kom posten på dresin inn til jernbanestasjonen. Dresinen var skuddmerket og

en soldat hadde fått skudd gjennom ryggsekken.

Vi gir så ordet til fenrik Maué, som innleder med den nødvendige områdebeskrivelse: «Ca. 10 km. nord for Vaksdal nær jernbanestasjonen Stanghelle går Bergensbanen gjennom et trangt område der nordmennene etter Vaksdals fall var gått i forsvarsstillinger. Jernbanestasjonen ligger inneklemt mellom Dalevågen - en sidegren av Sørfjorden - og et 50 m høyt delvis utoverhengende brattfjell i flere terrasser over hverandre. Straks foran stasjonen ligger et defilé mellom fjell og fjord. Det er ca. 10 m bredt og gir bare plass for banelegemet.

1000 m søndenfor begynner en omtrent 2 km lang tunnel. Dette lende ga forsvarerne overordentlig gunstige betingelser, noe som nordmennene dyktig hadde utnyttet. Forsvarsstillingene er gjengitt på skissen. Kjernen i forsvarssystemet dannet en stilling under brattfjellet oppfor stasjonsbygningen innebygget i skråningen (i skissen ved B) som er dekket av ur med store steinblokker.

Mellom blokkene hadde nordmennene utbygget tallrike Mg- og geværstillinger forsterket med sandsekker i 5 etasjer over hverandre.

Forbindelsesganger sikret dekket adkomst til stillingene og forbant forsvarsreirene innbyrdes.»

² Kaptein Ingvald Magne Lunde f. 7.6.1891 i Trysil. Død 7.9.1944 i Schildberg (Oflog XXIC).

Beskrivelsen av disse forsvarsstillinger er sterkt overdrevet, men i og for seg riktig. Overdimensjoneringen tjener selvsagt til å sette det tyske pågangsmot i relieff. Og Maué fortsetter: «I skuddfeltet fra denne stilling lå defiléet ved A og stasjonsområdet. Skuddfeltet var dog begrenset, bare 100 m vidt. Men - innen feltet går den eneste veg der en angriper kunne trenge fram, og han kunne overraskende møtes med kraftig ild på kort hold. Stillingens største fordel var at den på venstre flanke var beskyttet av bergveggen og dermed dekket for enhver beskytning med tyngre våpen. Angripende tunge våpen måtte derfor innsettes minst 100 m foran stillingen for over hodet å ha muligheter for å gi resultat. En beskytning med krumbanevåpen måtte også blitt resultatløs da de måtte ha skutt over fjellet, og da stillingen lå innunder berget var den altså også dekket mot krumbanevåpen. Mellom skinnene til høyre for denne stilling lå en sandsekkdekkning og i stasjonsbygningens gavlvrom var en mitraljøse bragt i stilling. På sporet bak stasjonen stod en jernbanevogn påmontert jernbaneskyts som kunne legge defiléet ved A under ild. Bak dette i en liten skråning stod en 7,5 cm berghaubitz innskutt mot tunnelåpningen. Også den kunne legge defiléet ved A under ild».

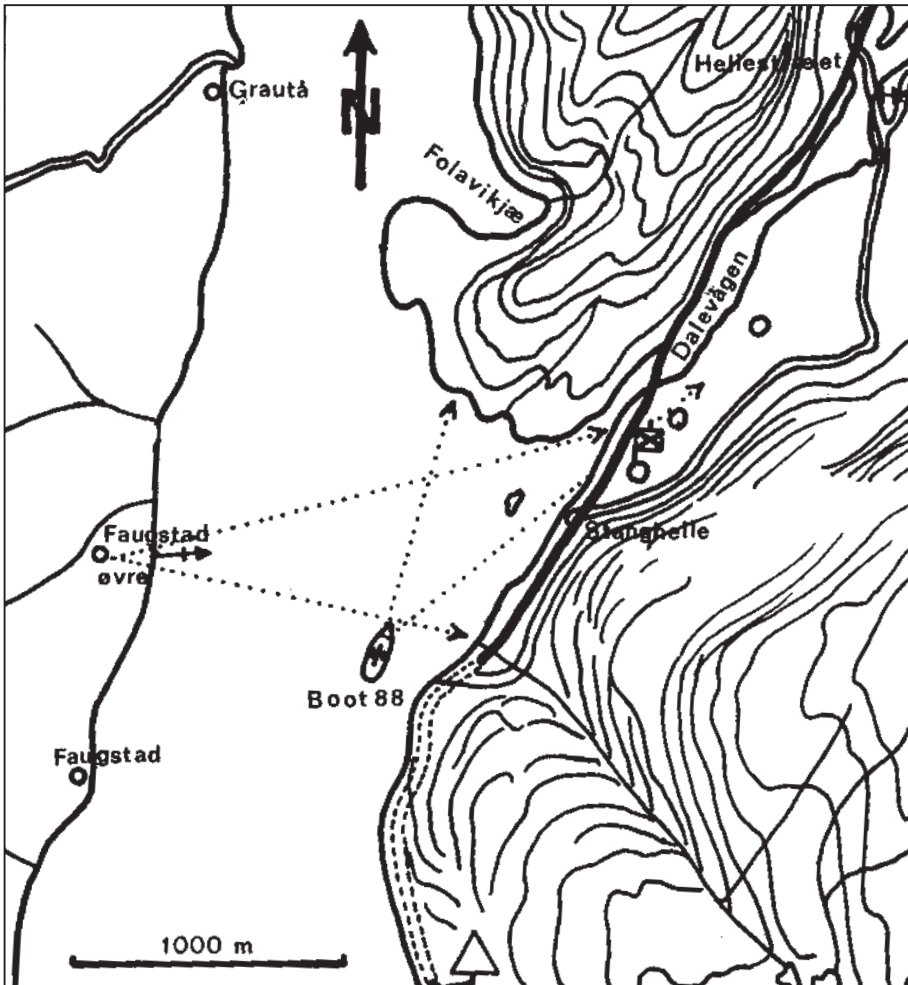
Dette «jernbaneskytset» var en skipskanon demontert fra mineleggeren «Gor» i Sognefjorden, som nå skulle monteres ved C for dekkning av Sørfjorden (Lt. Waage). Liggende på jernbanevognen hadde den tidligere vært skjøvet fram dit, men nådde ikke å bli montert før de første tyske skudd smalt. Den ble da håndskjøvet tilbake bak stasjonen. Herunder fikk Sjt. Dyrdal et skudd gjennom låret. Slik kanonrøret lå løst i vognbunden kunne det selvsagt ikke nyttes og ennå mindre legge noe som helst under ild. Bergkanonen - uten avstandsmåler - var nest foregående dag mottatt på Vaksdal fra Øvn.avd./Bergartbn. 2 ('kanonkommandør J. Horn). Den ble på Stanghelle - som dagene før på Vaksdal - nyttet mot «Boot 18» og tunnelåpningen. På Stanghelle hadde den stilling nær vårt Bk-lag fra Kp. 41/I.R.9, for å «kunne dra nytte av dennes avstandsmåler.

Videre fortsetter Maué:

«Bak en landtunge nordvest for D lå sannsynligvis en norsk kanonbåt. Den granatild som seinere ble rettet mot tunnelåpningen tyder på det. Sannsynligvis dreiet det seg om samme båt som utenfor Vaksdal foregående dag var i fektning med «Boot 18» og som - tross andres påstand - uskadd hadde dampet avsted nordover».

Det siktes her til bevokningsfartøyet «Øygard» (Lt. Drønen), men den lå på dette tidspunkt 10 km lengre nord i fjorden (Stamneshella) og deltok således ikke i striden på Stanghelle. Granatilden mot tunnellåpningen kom altoverveiende fra vår bergkanon.

«Den norske stillings venstre flanke var meget sterkt beskyttet av bergveggene. Selv om det skulle lykkes en angriper å komme opp på berget over stillingen ved B, så kunne han dog ikke alvorlig true den, da det var umulig å komme ned, og på den avrundete stupkanten kunne hverken Mg eller geværsmenn føres fram. Til tross for dette hadde nordmennene framskutt sikring øverst på fjellet og dertilsvakere styrker halvvegs oppe der et omgående framstøt kunne forutsees.

Den tyske ild fra sjøsiden i de tidlige ettermiddagstimer.

De tropper som nordmennene her hadde satt inn hadde tidligere i 3 døgn med hell forsvart Vaksdal og Kp. 9 kunne først på den fjerde dag kaste dem ut av stillingene og da etter svær kamp og med tap. Hvor mange nordmenn som var på Stanghelle kan vanskelig vurderes. Ved fekingens begynnelse ble i stillingen ved D med sikkerhet observert ca. 30-40 mann».

De norske styrker ble dradd tilbake fra sine stillinger på Vaksdal i grålysningen den fjerde dag (23. april samme dag som striden på Stanghelle) etter at kaptein Lunde samme natt kl. 0130 fra bataljonen hadde fått ordre om å repiere til Stanghelle.

«Disse norske stillinger som skulle sikre adgangen til Voss ble den 23.4.1940 tatt av Kp. 6 forsterket med en tropp av Kp. 12. Kompaniet avanserte fra syd langs jernbanelinjen. Da spissen kom ut av tunnelen foran Stanghelle fikk den straks Mg-ild på seg fra motstående strandside ved D, samt fra et Mg ved C. Tunnelveggen hadde på venstre side mot fjorden flere bueformete sideutslag der spissen fant dekkning. Under føring av korporalene Banazek og Muller ble det organisert to støtgrupper av frivillige. Under dekningsild fra flere Mg i sideutslagene, brøt de ut av tunnelen og støtte fram i teigen til høyre for banelegemet. Grunnet lendets art måtte en anta fiendtlige styrker ved defiléet A. Etter gjennomført omgående bevegelse til høyre skulle begge støtgrupper angripe disse antatte stillinger. Etter bare et par hundre meters framrykking ble begge grupper på kort hold møtt med gevær- og Mg-ild fra noen steinblokker. Framstøtets leder Sjt. Hackmann falt og laget Muller ble tvunget i dekkning av frontal- og flankerende ild fra høyre. Imidlertid lykkedes det laget Banazek å nedkjempe et norsk Mg i nærkamp og langs en av de øvre avsatser å trenge fram i høyde med jernbanestasjonen. Herunder utmerket visekorporal Muyrers og menig Schwan seg særdeles. Av de norske geværmenn som var innsatte som sikring høyre oppe og av den sikring de allerede hadde kommet forbi, ble så støtgruppen beskytt forfra, bakfra og fra siden. Her oppe falt visekorporal Plum. Gruppens øvrige deltakere åpnet så en ikke målrettet vill dekningsild slik at de forreste kunne trekke seg tilbake langs bergveggen.

Under disse strider var fra norsk side satt inn skarpskyttere som skjøt på skjelden mere enn 50 m avstand fra skjulte stillinger. Hverken skytestillinger eller skuddretning lot seg fastslå grunnet knapt synlig munningsflamme og skudsmellenes ekko mellom fjellsidene.

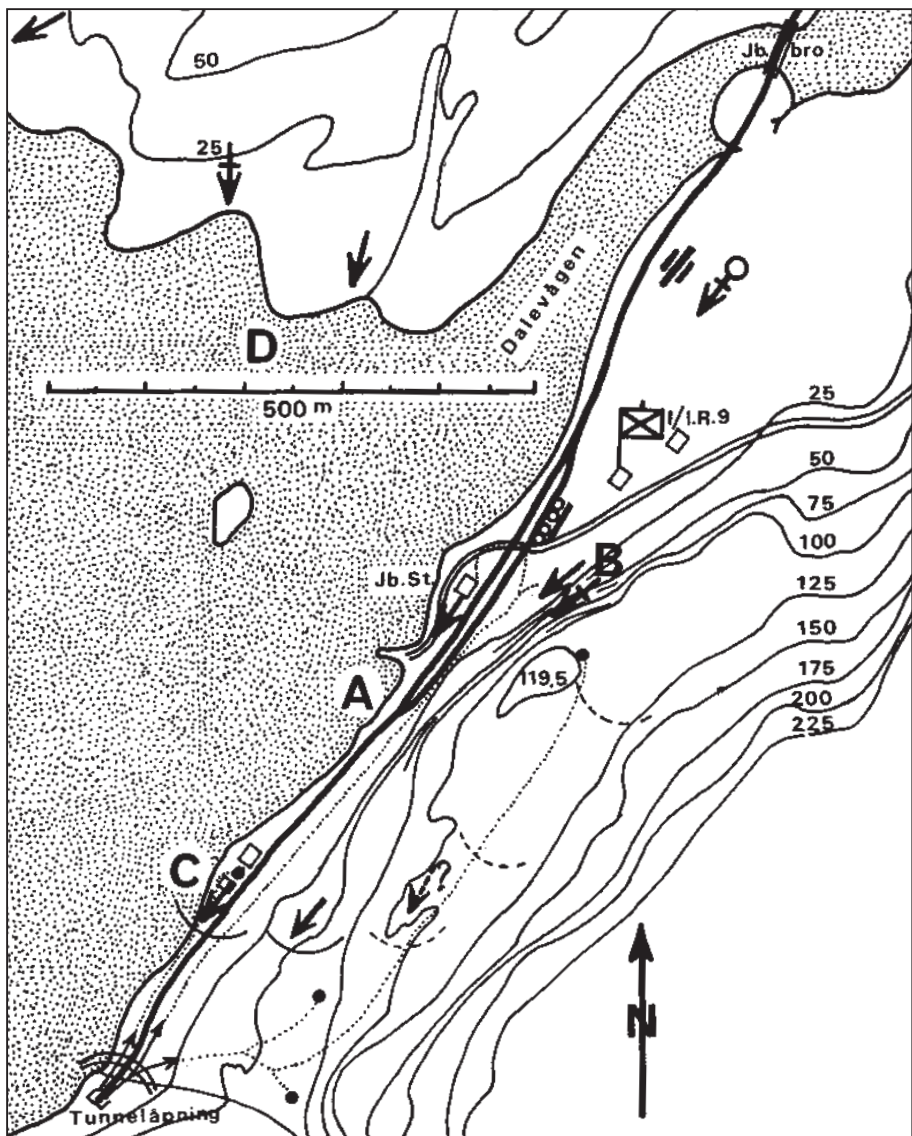
Mens dette pågikk var det norske Mg ved C nedkjempet. Korporal Stoll med sitt lag tilbød seg å støte fram langs banelegemet og fikk ordre til det. Han nådde også fram til huset ved C uten å bli beskytt. Men - da laget kom fram bak huset fikk det på 20 m avstand gevær- og Mg-ild på seg fra skråningen på den annen side av banelegemet. I dette bakhold falt visekorporalene Bikken og Horwarth og visekorporal Kholer ble hardt såret. Ved innsats av eget Mg lykkedes det de fleste av laget å frigjøre seg fra fienden og herunder utmerket visekorporalene Linzenich og Redder seg særlig. Ilden fra D ble sterkere. Der stående Mg-er bestrøk hele skråningen til høyre for banen med kraftig ild. De tre støtgrupper, som på forhånd ble beskytt av nordmennes nærmest omliggende sikringsstyrker, kom derved i ennå større fare. De tre korporalene Banaszek, Muller og Stoll's holdning og lederskap skal her nevnes med heder. Fram for alle kan en takke sjefen for Kp. 6 - kaptein Streter - for at kompaniets angrepsånd tross alt ble opprettholdt og at gjennombruddet tilslutt ble gjennomført. Forrest i tunnelåpningen stod han, derfra ga han med urokkelig ro og klarhet sine ordrer og det på en slik måte at hele kompaniet ble revet med av sin sjef. Han viste seg her som en gammel frontoffiser fra verdenskrigen og for oss unge soldater som et forbilde på en ekte fører.»

På norsk side ved D lå 2 Mg-lag (av 2. Tr., fenr. Åsen) og en mitraljøse (fenr.

Kleppe) av Kp. 4 underlagt Kp. 2. I fjellet og lien var disponert to små geværtropper (fenrikkene Amundsen og Aase) med ett Mg. Ved jernbanestasjonen og C lå de to øvrige lag av 2. Tr. (Sjt. Dyrdal). Etter Maué's beskrivelse er det tydelig at tyskerne etter hånden ble klar over den norske forsvarsdisponering - men det måtte de da også betale dyrt for, 4 falne og en del sårete.

«I mellomtiden begynte det å skimre (sol nedgang kl. 2018, overs. bem.). Med to lag av min tropp kom jeg tilbake til kompaniet etter utført lengre oppklaringsoppdrag. Med disse to lag - lagene Lynnen og Braun - fikk jeg ordre om å søke fram langs hanen og dekket av mørket a ta jernbanestasjonen. I avsnittet mellom tunnellåpningen og defiléet møtte vi ikke lengre noen motstand. Men - da vi med spissen stod under den utoverhengende fjellvegg kort foran jernbanestasjonen åpnet nordmennene plutselig kraftig ild fra stillingen ved B og med mitraljøsen i stasjonsbygningen. I stillingen ved B stod nå bare ett tungt og ett lett Mg med noen geværmenn. Den øvrige besetning måtte under den forutgående strid ha vært ført bakfra opp på bergavsatsene for der å gjøre det av med støtgruppene som fortsatt lå fast der mellom steinene. Grunnet mørket resulterte disse forsterkninger ikke i noe. Dog svekket det stillingene ved jernbanestasjonen så sterkt at den nå kunne taes. (Ennå på den følgende dag holdt nordmennene bergavsatsene besatte og såret derfra med sin ild flere soldater av en telefonsambandstropp som gikk fram langs telefonlinjen). De første støtgruppetiltak og våre kameraters død var derfor ikke forgjeves idet de hadde muliggjort gjennombruddet».

I stillingen ved B stod en mitraljøse (korp. Grung-Olsen av Kp. 4/1/LR.9) og jeg med mitt tyske Mg-34 tatt i Vaksdals tunnelen et par dager før - men det er en annen historie. Det er riktig som Maué framhever at de norske stillinger på dette tidspunkt var svekket idet en tilbaketrekning nå var satt i verk. Jeg var kort før en kort svipptur nede i Kp.-staben som lå i et hus gode 100 m unna på nedsiden av vegen. Mørkt var det og etter Maué's beskrivelse må vi ha vært ganske nær hverandre. Vill skyting i stasjonsområdet. I staben var kaptein Lunde alene med et par ordonanser. NK (Lt. Fosse) var ute for å iverksette retretten. Jeg bad om forholdsordre. Kaptein Lunde sa da, om jeg ikke erindrer det ordrett så dog med følgende mening: «Brinkmann, dette er forargelig. Det er så helt åpenbart at det bare er et par-tre tyskere som er kommet inn mot og mellom våre stillinger her og som lager alt bråket. Hadde vi hatt litt øvelse i strid i mørke skulle det være en forholdsvis enkel sak å nøytralisere dem. Slik øvelse har vi ikke, og prøvde vi det fikk vi i mørket full forvirring med skyting på såvel venn som fiende og jeg ville tape styringen og kompaniet kunne gå i oppløsning. Derfor må vi nå gå tilbake selv om det ikke burde være nødvendig». Jeg var nå ikke så sikker på at det ville ha vært så enkelt, særlig om de hadde kommet seg inn mellom steinblokkene - hvilket de hadde. La meg her innskyte at min beundring for kaptein Lunde som soldat og leder, ikke står tilbake for den som fenrik Maué ovenfor har latt komme til uttrykk med hensyn til sin kompanisjef.

Situasjonsskisse bygget på skisser fra Maué, Backer (Hansteen), samt egne og andre deltageres erindringer.

Tilbaketrekningen skulle gå delvis etter hovedvegen, delvis langs jernbanelinjen med samling ved Stanghelletræet, straks på den annen side av Dalevågen ved vegbroen. Jeg kom tilbake i stillingen ved B og fortsatte skytingen til vi kort etter

trakk oss tilbake langs vegen. Den svekking av stillingene som Maué omtaler hadde ikke sin grunn i en omdisponering, men derimot i en alminnelig retrett.

Maué's innskudd i parentes beror helt åpenbart på noe han senere har hørt og ikke selv opplevd. Han henlegger hendelsen til bergavtsatsene ovenfor B, mens de sannsynligvis fant sted i lien på vestsiden av Dalevågen ved Stanghelletræet. Pensjonert banevokter Anton Stanghelle berettet 16.6.59 for gen.maj. Backer og meg at «3-4 norske soldater kom ned til Stanghelletræet den 24de etter at tyskerne var passerte. De var i uniform og hadde tidligere skutt på tyskerne på Stanghelletræet. De forsvant nord-vestover». Ved Stanghelletræet gikk telefonlinjen nær og langs vegen på vestsiden av Dalevågen, mens der ikke gikk noen linje over fjellet bak stillingen B. Det vites ikke hvilken avdeling av Kp. 2 – eller underlagte styrker - disse soldater tilhørte. Men - tilbake til Maué's beretning.

»Det lykkedes meg med korporal Lynnen og visekorporal Esser å gå i dekning bak en stor stein ca. 25 m foran stillingen D (feiltr.f. B, overs, bem.) der vi første gang i dekning kunne la den fiendtlige ild rase videre. Resten av laget Lynnen og laget Braun ble fortsatt holdt nede foran defiléet A, det var umulig å slippe gjennom området mellom banelegemet og bergveggen som nordmennene stadig bestrøk med sine Mg-er. Det lykkedes oss med maskinpistol- og geværsild, håndgranater, brøl og annet forarbeide å kaste nordmennene ut av stillingen ved B».

Kort før var Grung-Olsen og jeg med våre lag etter ordre gått ut av stillingen ved B og befant oss på retrett. Maué's og medarbeideres kamputfoldelse mot den tomme stillingen ble således påhørt da vi var et par hundre meter oppe i hovedvegen.

«Ved C var fenrik Huntemann's mitraljører gått i stilling og la jernbanestasjonen under tung ild og Mg-et i stasjonsbygningen ble nedkjempet. Da vi bakfra trengte inn på jernbanestasjonen var ikke en nordmann mere å se. Foruten egen utrustning hadde de måttet etterlate begge i stykker skyts med store mengder ammunisjon. Kort etter ble jernbanebroen over Dalevågen sprengt. Jernbanestasjonen Stanghelle var dog tatt. Dette var med nøkterne ord Stanghelle, noe som vi i «sekseren» er meget stolte av.

Fenr. Maué. Her ender hans beretning:

Mg-et i stasjonsbygningen var dradd tilbake da Huntemann's ild fra C satte inn. Dette framgår også av at da Maué med sine to følgesvenner kom inn på stasjonen så var den tom. Da det var umulig å få bergkanonen over jernbanebroen eller opp i hovedvegen, måtte den etterlates. Kanonkommandøren hadde da fjernet sluttstykket og kanonlaget dro seg tilbake over jernbanebroen. Denne, dvs. den trebro som var bygget inne i den gamle tidligere sprengte bro, ble sprengt kort etter kl. 2200 etter ordre. Fenrik Maué's beretning som i tid strekker seg fra ca. kl. 2000 til kl. 2200 er meget interessant da den på så mange punkter lar seg kontrollere fra norsk side. Den er da også i det store og hele riktig. At han selv ikke kom med i oppgjøret før skumringen begynte, framgår klart av at han ikke omtaler «Boot 88's» innledende framstøt og den tyske ild fra Osterøy siden i de tidlige ettermiddagstimer. Da denne båt nærmet seg Stanghelle ble den øyeblikkelig engasjert av vår

bergkanon og fra stillingen ved D, hvorpå den under fortsatt skyting trakk seg tilbake. Major Klein skriver i sin beretning at det ble gjort for å lokke fram de tunge norske våpen. Mange av dens granater gikk for kort og høye vannsøyler markerte nedslagene. Noen granater sprang dog temmelig nær stillingene ved D og omkring bergkanonen så småbjørk, lyng og torv sammen med splinter suste kanonbetjeningen om ørene. Det var kun å beklage at vi ikke hadde fått tid i nok på oss til å få montert skipskanonen ved C. Maué nevner intet om den tyske mitraljøsbeskytning av stasjonsområdet fra Fokstad. Det kan her ikke ha dreiet seg om mitraljøsere fra de tyske avdelinger som foregående dag (22/4) var virksomme fra Bruvik/Olsnessiden for de var samme dag overført til Vaksdal. Sannsynligheten taler for at major Klein fra Vaksdal den 23de på ny lot automat våpen (med «Boot 88» ?) føre over til Osterøysiden i høyde med i Stanghelle, for derfra å gi oss en flankeild som kunne lette frontalangrepet fra tunnelåpningen. Ilden fra Fokstad nord ble stoppet av vår bombekaster. Denne må imidlertid også ha skutt mot Fokstad søndre. Banevokter A. Stanghelle kunne nemlig fortelle at der satt en norsk-amerikaner med familie i kjelleren, og han var så uheldig å få en granatsplint i beinet. Forøvrig nevnte han at om morgenen den 24de fant tyskerne på Stanghelle en såret og bevistløs norsk soldat som de tok seg av. Hans identitet er ukjent. Kaptein Lunde's tilbaketrekning fra Stanghelle var situasjonsbetinget og hadde ellers sin bakgrunn i generelle direktiver fra ØKV og bataljonen. I disse inngikk uttrykk som: « - men ikke utsette seg for meget», « - ta ingen unødige risiko» og « - betonte viktigheten av at styrkene ved Vaksdal ikke lot seg avskjære - - at det nok var ønskelig, men sekundært at Vaksdal kunne holdes og det samme gjaldt Stanghelle». Som det vil framgå av ovenstående så er fenrik Maué's beretning uten skryt - om den enn ånder av sunn avdelingsstolthet. Det er dog et faktum at de norske stillinger først kom på tyske hender etter at de enkelte besetninger etter ordre suksessivt hadde gått tilbake. Maué's berømming av egen avdeling er indirekte ved at han framhever (i teksten kursivert av overs.) hvor sterkt og godt nordmennene hadde lagt opp sitt forsvar - «starksten Wiederstand» - hvilket var kaptein Lunde's fortjeneste.

Kun fra tysk side synes Kp. 2's motstand å ha vært høyt vurdert. Det var jo da også dem som fikk føle den med 4 falne og en rekke sårede. Det framgår forøvrig med all tydelighet av at de tildelte 11 mann av Kp. 6 Jernkorset (II kl.) for deres innsats på Stanghelle som var deres første strid.

Som en liten posthum honnør til Hauptmann Streter og kaptein Lunde har jeg her tatt med deres portretter. På hver sin side hadde de menneskelig og faglig stor betydning for de menn de var satt til å lede. Begge var støpt i samme gode soldatform, og begge satte livet til under krigen. Etter 36 år er nå striden på Stanghelle nærmest historie. Når det allikevel har lykkedes meg å oppspore fotografier av de to kapteiner, så må jeg her takke fru Lillian Sundby (født Lunde) og spesielt var gamle motstander Dr. Bernhard Maué (Munster), den gang tysk fenrik som i forreste linje deltok i striden på Stanghelle og berettet om den.